

Schoenmaker

De economische problemen van de afgelopen maanden hebben ook een forse weerslag op de energie-industrie. Ondanks de 'groene' bestedingsimpulsen hebben de producenten van biobrandstoffen het moeilijk, evenals hun fossiele collega's.

De relatief lage olie- en gasprijzen zetten investeringen onder druk. De onzekerheid over het einde van de economische teruggang en de wijze waarop het herstel van de economie zal kunnen intreden, maken eenieder voorzichtig. Naast de economische onzekerheden nemen ook de

zal de handen vol hebben daar iets coherenters van te maken om de afkalvende gasvoorzieningszekerheid in delen van de EU weer wat op te krikken voor de periode dat noch alternatieve gasstromen, noch andere energiedragers de rol van het Russische gas in onze energiemix kunnen overnemen. Duidelijk is wel, dat de zekerheden van nog slechts een jaar geleden over de te volgen strategie met de economische crisis zijn weggevoeld.

Vertaalslag

De onzekerheden over de economische toekomst en het geschokte vertrouwen in de marktwerking hebben ook effecten op de besluitvorming op politiek niveau. Naast de perikelen in de Oekraïne en Moldavië, de heropleving van de nucleaire discussie, zoals onder andere in Engeland, en de hoop op snelle vooruitgang in de CO₂-afvang en -opslag (CCS), zodat kolen aan een nieuw leven kunnen beginnen, is de discussie in Nederland momenteel vooral gericht op de verkoop van de energiebedrijven Essent en Nuon aan respectievelijk het Duitse RWE en het Zweedse Vattenfall. De biedingen zijn tot stand gekomen omdat de aandeelhouders, waarschijnlijk net voorafgaand aan de financiële crisis, het management de opdracht hadden gegeven om te zoeken naar potentiële kopers. De splitsingswet was immers een feit en de weg lag open voor de provinciale en gemeentelijke aandeelhouders om de commerciële tak van het

bedrijf af te stoten naar de markt. Diezelfde aandeelhouders aarzelen nu over de verkoop. De argumenten die daarbij de revue passeren, passen in de tijdgeest van de afgelopen maanden. De overheid is in veler ogen het bastion van stabiliteit en redt de consument van de grillen van de falende markt. Deze gedachte blijft niet beperkt tot de Haagse politici. De provinciale en gemeentelijke aandeelhouders, die aarzelen om hun handtekening te zetten op het stippelijntje, voeren aan dat omwille van de voorzieningszekerheid en duurzaamheid een verkoop niet meer zo voor de hand ligt. Zijn de nieuwe eigenaren wel bereid om te investeren in duurzaamheid van de aanstaande Nederlandse dochter en kunnen zij de leveringszekerheid wel garanderen en ook tegen een redelijke prijs voor de consument? Op zich relevante vragen, maar de beantwoording ligt niet binnen het bereik van de lokale aandeelhouders.

De zorgen die zij uiten, reflecteren niet zozeer de zorgen over de overnemende marktpartijen, maar over de robuustheid van het rijksoverheidsbeleid om de publieke en private marktpartijen binnen de kaders te dwingen van het energiebeleid dat Nederland voorstaat. De ministers Cramer (Milieu) en van der Hoeven (Economische Zaken) kunnen misschien de verdeling van taken en verantwoordelijkheden nog eens gaan uitleggen aan hun regionale en lokale collega's. Verder moeten de lokale bestuurders zich toch ook bewust zijn van het feit, dat hun bijdrage aan verduurzaming in niet geringe mate afhankelijk is van het verlenen van vergunningen. Indien er een grote correlatie bestaat tussen duurzaamheid en aandeelhouder-schap, dan zou je verwachten, dat het realiseren van windcapaciteit op land niet zo langzaam gaat dat fondsen ongebruikt blijven. De discussie over de verkoop van de bedrijven moet dus niet gevoerd worden met gezochte argumenten.

Twijfel

De twijfel die nu bij velen is gerezen over de marktwerking en de taak van de overheid, is begrijpelijk tegen de achtergrond van de gebeurtenissen van de afgelopen maanden. Maar het is een illusie om te denken, dat in de huidige markt-inrichting de lokale aandeelhouders met een nog kleinere belastingbetalersbasis dan de rijksoverheid de risico's van energietransitie en voorzieningszekerheid kunnen dragen. Schoenmaker, blijf bij je leest! ■

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de Algemene Energieraad.

Door
Coby van der
Linde

politiek-sociale onzekerheden toe. De oostflank van de Europese Unie blijkt steeds meer rafelige randen te krijgen. Naast het zorgenkindje Oekraïne is daar nu ook Moldavië bij gekomen, waardoor de zekerheid van gasaanvoer in Centraal- en Zuidoost-Europa nog verder is afgebokkeld. De Europese Unie en Rusland delen een toenemend probleem in de voorzieningszekerheid en zekerheid van de vraag, maar kunnen dat, deels door de politieke schisma's die dwars door Europa lopen, maar moeilijk samen aanpakken. De verdeel-en-heersopstelling van de Verenigde Staten lijkt de kloof tussen de Europese landen alleen maar verder te verdiepen. Het beleid ten aanzien van Rusland blijft een zeer moeizame aangelegenheid op het niveau van de EU, maar is daarentegen op nationaal gebied in een aantal lidstaten onomstreden. De nieuwe Europese Commissie

